

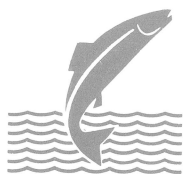
Seiðarannsóknir í Miðfjarðará og
LitluKverká 1987
Árni Jóhann Óðinsson

Veiðimálastofnun

VMSTR/88031

Eintak bókasafns

VMST-R/88031

VEIÐIMÁLASTOFNUN
Vistfræðideild

Seiðarannsóknir í Miðfjarðará og
LitluKverká 1987
Árni Jóhann Óðinsson

Veiðimálastofnun

VMSTR/88031

Inngangur

Engar sérstakar seiðaathuganir hafa áður verið gerðar í vatnakerfi Miðfjarðarár og Kverkár ef undan er skilin könnun ein í ánni 1983 sem Árni Helgason framkvæmdi. Af þessum orsökum er hér ekki um neinar samanburðarrannsóknir að ræða heldur beint mat á ástandi og aldursdreifingu seiða í vatnakerfinu. Athugunin sem hér verður greint frá var gerð 13 júlí 1987 af Steingrími Benediktssyni þáverandi starfsmanni Veiðimálastofnunar á Austurlandi.

Framkvæmd

Seiðaathuganir Veiðimálastofnunar fara fram með stöðluðum hætti og er notuð rafveiði við þær. Rafveiðar byggja á því, að farið er um afmarkað svæði í ánni með rafskaut sem 300-600 v jafnspennu er leitt um. Rafstraumurinn leiðir til þess að fiskur nálægt skautinu dregst að því og er þá háfæður uppí fötu. Ein til þrjár yfirferðar eru farnar á hverri stöð. Aflin er tegundagreindur, lengdarmældur og sýnishorn tekin af hreistri til aldursgreiningar. Meginhluta aflans er svo aftur sleppt í ána. Stöðvar eru valdar þannig að þær gefi sem besta mynd af viðkomandi vatnsfalli, sérstaklega m.t.t. botngerðar og straumlögs.

Fimm stöðvar voru teknar 1987 og var farin ein rafveiði yfirferð á hverri stöð. Staðsetning stöðva er sýnd á mynd 1. Afli á hverri stöð á myndum 2 og 3, en heildarafli og aldursdreifing seiðanna á mynd 4.

Niðurstöður

Alls var rafveitt á 1710 m . Heildarafli var 59 seiði (3.5 seiði á hverja 100 m), 36 laxaseiði og 23 bleikjuseiði en enginn urrirði veiddist.

Lax

Einsog sést á mynd 4 veiðast 5 seiðaárgangar af laxi og eru þetta klakárgangar frá 1983-1987. Þetta er mjög svipað ástand og í öðrum ám á þessu svæði en algengt er að 5 árgangar veiðist í seiðarannsóknnum. Klakárgangur frá 1985, 2 þ.e. tveggja ára seiði, er áberandi stæstur (72% af öllum laxaseiðunum) og virðist sem klak hafi heppnast mjög vel þetta ár. Þetta er alveg í samræmi við niðurstöður seiðarannsókna í Selá í Vopnafirði 1987 (Sigurður Guðjónsson 1988) en þar er 1985 árgangurinn mjög sterkur. Þessi góði árgangur ætti að skila sér í veiði 1990 og 1991. Aðrir árgangar eru ekki ýkja stórir en þó er árgangurinn frá 1983, 4 ára seiði, sémilegur. Þetta er mjög líkt ástand og seiðarannsóknir í Selá gefa til kynna en þar eru árgangarnir fyrir 1985 fremur smáir. Eins er rétt að geta þess að þessi seiði (árgangar 1983 og 1984) eru að einhverju leyti komin úr veiði þar sem þau hafa fært sig á dýpra vatn. Þetta gæti þýtt það að veiði dragist eitthvað saman á komandi árum. Vorgömul seiði finnast varla í ánni á þessum tíma þar sem klak er töluvert seint á ferðinni í ám á Norðausturlandi (ágúst og september). Stærð vorgemalla seiða að hausti hefur afgerandi áhrif á lífslíkur seiðanna (Sigurður Guðjónsson 1988) veturinn á eftir og því má búast við miklum afföllum í köldum árum þegar klak dregst fram á haust. Þetta gæti að hluta skýrt hinar miklu sveiflur sem eru í árgangastyrk í ám á þessu svæði. Með reglubundnum rannsóknum á seiðaástandi árinna geta menn fundið hvað telst vera eðlilegt ástand og þá einnig séð hvenær nýliðunarbrestur verður í ánni. Þennan nýliðunarbrest er svo hægt að bæta upp með seiðasleppingum. Svona seiðaslepping yrði að vera framkvæmd á réttan hátt þannig að hún kæmi að sem mestum notum. Velja yrði seiði að réttri stærð þannig að þau fylltu upp í það gat sem þeim væri ætlað en lentu ekki í samkeppni við árganga sem til staðar eru. Nauðsynlegt er að stofn viðkomandi ár sé notaður en það þýðir að veiða verður lax í klakið og væri það þá gert í árum er nýliðunarbrestur verður í ánni.

Bleikja

Tveir árgangar af bleikjuseiðum finnast þ.e.árgangarnir 1986 og 1987. Það að finna bara tvo árganga af bleikju er ekkert óeðlilegt en yfirleitt finnast færri árgangar af bleikju í rafveiði en af laxi. Þetta skýrist af því að vaxtartímabil bleikjunar er lengra en laxins þar sem kjörhiti hennar er lægri en hans og því vex hún hraðar og sleppur því fyrr úr rafveiðinni en laxinn. Þetta sést vel ef litið er á lengdardreifingu eina árs bleikju annars vegar og eins árs lax hins vegar (mynd 4). Einnig var úrtak það sem notað var til aldursgreiningar á bleikjunni fremur smátt og því gæti vantað eldri árganga sem eru til staðar í ánni. Árgangurinn frá 1986 virðist vera all stór en 1987 árgangurinn er varla kominn inn í veiði enn þó klak sé fyrir á ferðinni hjá bleikjunni.

Laxveiðin 1987

Laxveiðin í Miðfjarðará 1987 verður að teljast mjög góð miðað við fyrri ár (Guðni Guðbergsson 1988). Alls veiddust 206 laxar sem samanlagt vógu 1589 pund þetta þýðir að hver lax hefur vegið að meðeltali 7.7 pund. Þetta er heldur smærri lax en í nærliggjandi ám t.d. er meðalþyngd laxa í Selá 8.8 pund og í Svalbarðsá er meðalþyngd 8.5 pund. Hlutfall smálax/stórlax í veiðinni var 1.6/1 (125 smálaxar og 81 stórlax). Skipting laxa í smá- og stórlax er miðuð við 8 pund hjá hængum og 9 pund hjá hrygnum. Þetta háa hlutfall smálaxa er töluvert hærra en í Selá og í Svalbarðsá (0.9-1 í Selá og 1.2-1 í Svalbarðsá). Út frá háu hlutfalli smálax eitt árið má búast við mikilli stórlaxagöngu ári á eftir og því má vanta þess að mikið verði af stórlaxi 1988. Meðalveiði í Miðfjarðará síðustu 14 ár (1974-1987) er 117 laxar en á umræddu tímabili hafa mest veiðst 248 laxar (1977) og minnst 15 laxar (1982). Aðeins tvisvar sinnum hefur veiðst meira af laxi en 1987 í ánni. Þetta er þó sagt án þess að nokkrar upplýsingar liggi fyrir um veiðiátak einstök ár og því ekki hægt að segja til um breytingar á veiði einstakra stanga milli ára.

Lokaorð

Æskilegt er að seiðarannsóknnum og rannsóknum á göngufiski verði haldið áfram í Miðfjarðará. Ávinningur veiðimanna er augljós þar sem þá er hægt að hjálpa uppá þá árganga sem vantar er nýliðunnarrestur verður og þannig draga úr þeim miklu lögðum sem hafa komið í veiði á síðustu árum.

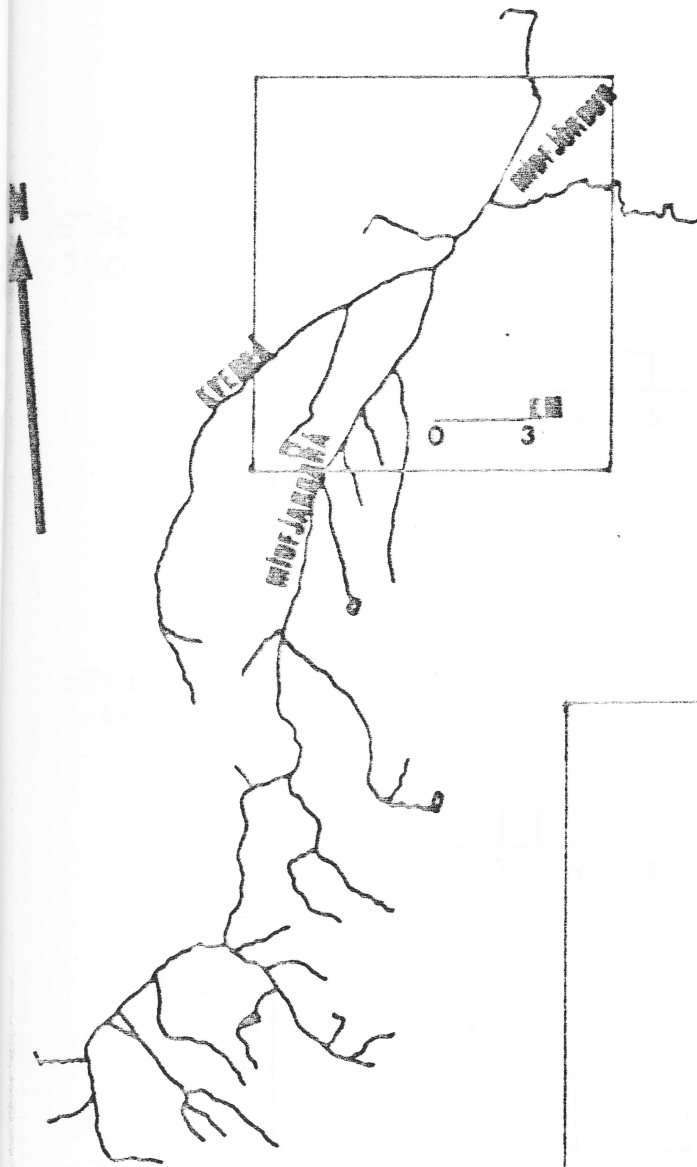
Að síðustu vil ég afsaka þar miklu tafir sem hafa orðið á úrvinnslu gagna af óviðræðanlegum orsökum.

Heimildir

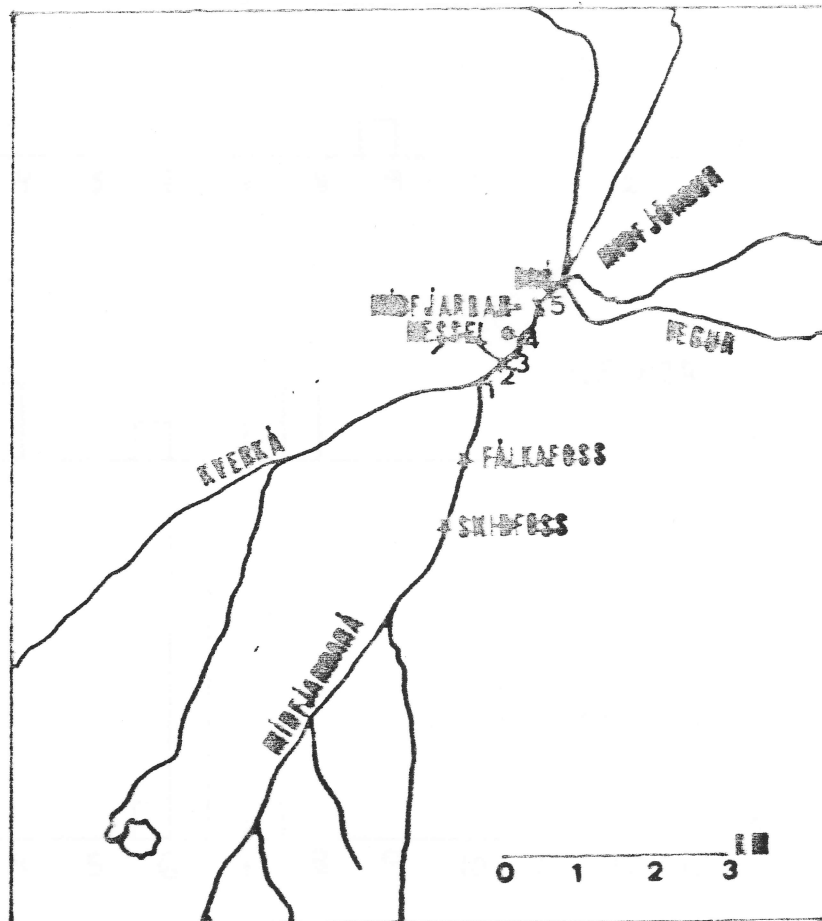
1. Guðni Guðbergsson 1988. Læxveiðin 1987. Veiðimálastofnun VMST-R/88026. Skýrsla 14 bls.
2. Sigurður Guðjónsson 1988. Laxarannsóknir í Selá Vopnafirði 1987. Veiðimálastofnun VMST-R/88028.

VATNAKERFI MIÐFJARDAR-OG KVERKÁR.

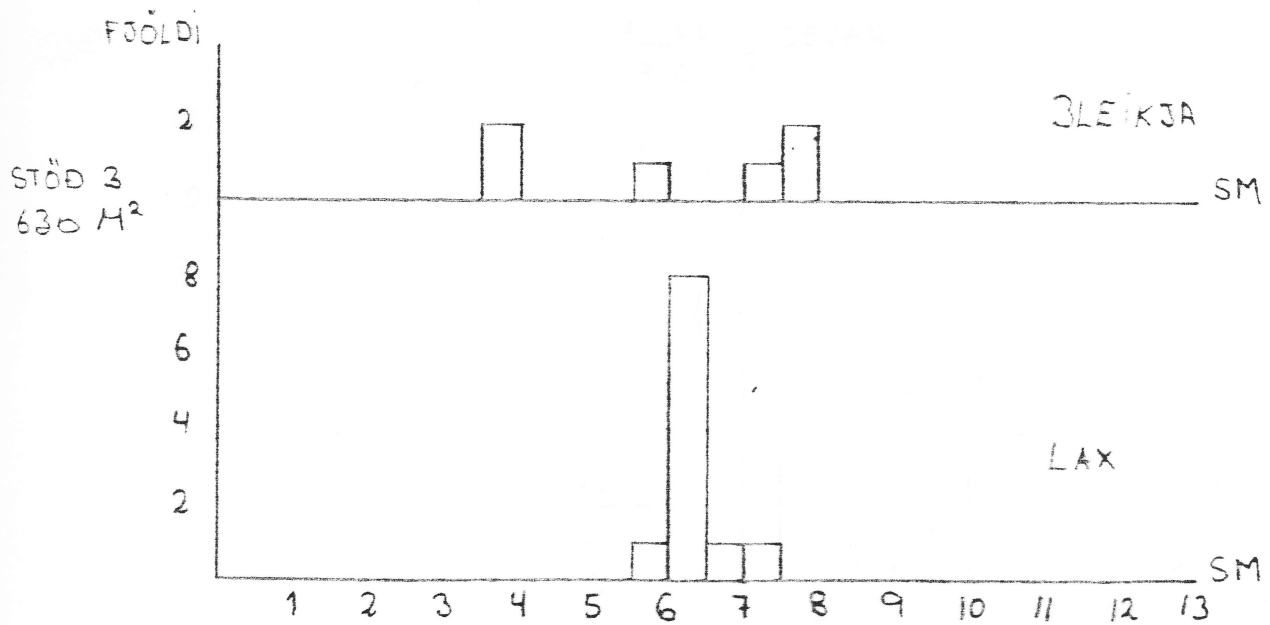
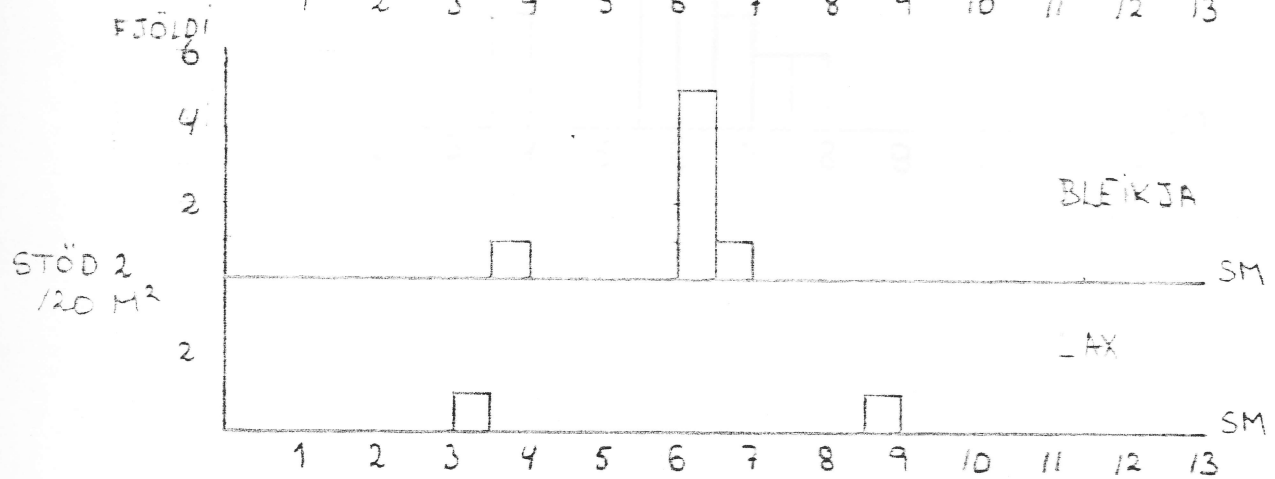
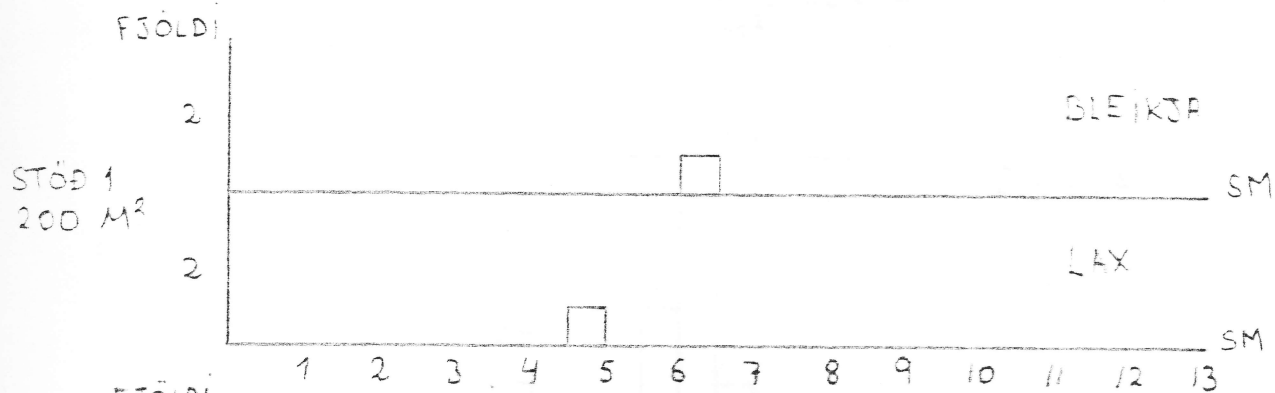
Mynd: 1

1. 100m neðan við ármót Kverkár.
2. Neðan við veiðihús.
3. 300m ofan við Miðfjarðarnessel
4. 100m neðan við Miðfjarðarnesse
5. Millí brúa.

MYND: 2

MYND: 4

